

Helsinki, 12.11.2008

Työ- ja elinkeinoministeriölle
Dnro 1384/815/2008

Lausunto Teollisuuden Voima Oyj:n uuden ydinvoimalaitosyksikön (Olkiluoto 4) rakentamista koskevasta periaatepäätöshakemuksesta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa.

Hankkeen perusteluista

Hanketta perustellaan sähkön tuotantokapasiteetin lisäämisellä kasvavan kysynnän tarpeisiin. On kuitenkin käynyt ilmi, että energiantensiivisen sektorin kasvu ei ole ennusteen mukainen. Metsäntutkimuslaitos on ennustanut tälle ja ensi vuodelle jopa voimakkaita supistuksia. Sähkönkulutus oli Suomessa vuosina 2006 ja 2007 noin 90 TWh, ja vuodelle 2008 kulutus tulee olemaan n. 88 TWh. Periaatepäätöshakemuksessa viitataan vanhentuneeseen tietoon, kauppa- ja teollisuusministeriön vuoden 2005 WAM (With additional Measures) -skenaarioon.

Hankkeen perusteluiksi mainitaan myös ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen. Hakemuksen sivulla 4 kerrotaan, että ydinvoima ei aiheuta kasvihuonekaasujen päästöjä. Tämä ei anna todellista kuvaa ydinvoimasta. Luonnonsuojeluliitto katsookin, että ydinvoiman koko tuotantoketjun aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt tulisi arvioida tarkasti; pelkän reaktorikäytön ja sen rakentamisen lisäksi päästöt tulee arvioida uraanin louhinnan, rikastuksen, kuljetusten ja ydinjätteen loppusijoituksen osalta. Loppusijoituksessa tarkasteluajan tulee olla kymmeniä tuhansia vuosia. Ydinpolttoaineen osalta erityistä tarkastelua vaatii tilanne, jossa hyödynnetään pitoisuudeltaan vähäisempiä uraaniyksiintymiä. Myös ydinpolttoaineen tuotannon sosiaaliset vaikutukset tulisi arvioida.

Olkiluoto 3:n jatkuvat aikataulu-, laatu- ja budjettiongelmat tulisi huomioida. Luonnonsuojeluliitto muistuttaa, että Olkiluoto 3 ei viivästysten vuoksi auta lainkaan Kioton päästötavoitteiden saavuttamisessa.

YVA-täydennysselvitys puutteellinen

TVO on toimittanut 20.8.2008 täydennysselvityksen yhteysviranomaisena toimivalle työ- ja elinkeinoministeriölle, joka pyysi tarkennusta viiteen asiaan.

Ensimmäinen koskee jäädytysvesikysymyksiä ja mahdollisesti rakennettavan penkereen ympäristövaikutusten arviointia. Lisäselvitys kertoo vain luvitusmenettelystä. Lisäksi mainitaan, että Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle on jätetty vesilain mukainen lupahakemus. Katsomme, että YVA-selostuksessa tulee olla käsiteltynä penkereen ympäristövaikutukset. Kuvatun kaltaisen penkereen vaikutus veden vaihtuvuuteen ja rehevöitymiseen voi olla huomattava, ja siksi perusteellinen selvitys on tarpeen.

Toinen kysymys koskee laitostyyppivaihtoehtojen tarkempaa esittelyä ja ympäristövaikutusten kannalta tärkeimpiä teknisiä tietoja. Lisäselvityksen tiedot ovat yleisluontoisia. Käsittelemättä jää esimerkiksi tarvittavan polttoaineen ja syntyvän ydinjätteen määrä sekä vikaantumismallit eri reaktorityypeittäin.

Kolmas kysymys koskee Natura-alueelle syntyviä vaikutuksia. Liitto toteaa, että periaatepäätöshakemuksen hyväksymisen edellytyksenä on että Natura-alueelle ei synny haitallisia vaikutuksia. Natura-selvityksen olisi pitänyt luonnonsuojelulain luvun 9 mukaisesti olla mukana jo YVA-selvityksessä. Natura-selvitys on erittäin keskeinen hankkeen vaihtoehtoverailujen ja laillisen hyväksyttävyyden arvioinnissa. On hälyttävää että Natura-selvitys puuttuu yhä YVA-täydennysselvityksestä. Tällainen menettelytapa kyseenalaistaa koko YVA-järjestelmän luotettavuuden.

Neljänneksi käsitellään mm. onnettomuustarkasteluissa käytettyjen menetelmien tarkempaa esittelyä ja arviota ympäristövaikutuksista lievemällä (INES 4-5) onnettomuudella sekä naapurimaiden esittämiä kysymyksiä. OL3:n ja OL4:n tritiumpäästöjen raja-arvo mainitaan 10-kertaiseksi verrattuna OL1- ja OL2-yksiköihin. Sitä perustellaan laitostyyppin ominaisuuksilla ja tritiumin vähäisellä annosvaikutuksella. Radioaktiiviset päästöt mereen ja erityisesti näin voimakas raja-arvon muutos eivät ole hyväksyttäviä. Tarkastelussa on otettava huomioon myös muut radioaktiiviset aineet ja niiden kulkeutuminen eliöihin.

Viidenneksi käsitellään työllisyysvaikutusten arviointia huomioiden Olkiluoto 3 -hankkeen kokemuksia. Lisäselvitys jättää täysin huomioimatta, että Olkiluoto 3:n kotimainen työllistävyys on ollut huomattavasti lupauksia vähäisempää.

Lisäksi voidaan todeta, että edellisen lausuntokierroksen perusteella syntyneitä kysymyksiä on huomioitu puutteellisesti täydennysselvityksessä. Nyt annetussa täydennysselvityksessä huomioitiin vain ympäristöministeriön, Lounais-Suomen ympäristökeskuksen ja Säteilyturvakeskuksen sekä naapurimaiden esiin tuomat puutteellisuudet.

Sähkönhankinnan vaihtoehtotarkastelut ontuvia

Tuulivoiman osalta hakemuksessa kerrotaan, että tuulivoiman lisäämispotentiaali on merkittävä, mutta sillä ei kyetä ratkaisemaan perusvoiman lisäkapasiteetin tarvetta. Tuulivoiman prosentuaalinen osuus voidaan kuitenkin nostaa huomattavasti nykysuunnitelmia korkeammaksi. Tuulivoima yhdistettynä muihin uusiutuvan energian tuotantomuotoihin on erinomainen vaihtoehto ydinvoiman lisärakentamiselle. VTT:n teknologiapäällikkö Satu Helynen on todennut juuri ilmestyneessä pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiassa että uusiutuvien energialähteiden lisäyspotentiaali on 32 - 52 TWh. Energiategohkuustoimien osalta on myös runsaasti säästämahdollisuuksia käyttämättä.

Ydinjätteiden ongelmat ovat ratkaisematta

Periaatepäätöshakemus ei huomioi, että ydinjätteen loppusijoitus on Suomessakin ratkaisematon ongelma. Ennen kuin asiasta on täysi varmuus, ei ydinjätettä tulisi tuottaa lainkaan. Ydinjätteen kuljetukset, säilytys ja terrorismin riski ovat kaikki ohittamattomia ongelmia ydinjättekysymyksessä. Ydinjätteiden epävarmasta tilanteesta ja tietopuutteista tulisi kertoa periaatepäätöshakemuksessa avoimesti.

Lopuksi

Lisäydinvoima vaikeuttaa energian käytön tehostamistoimia ja vie olennaisesti resursseja uusiutuvan energian kehittämiseltä. Ydinjättekysymys on toistaiseksi ratkaisematon ongelma, jota ei pidä siirtää tulevien sukupolvien taakaksi. Natura-selvityksen puuttuminen myös YVA-täydennysselvityksestä voidaan katsoa luonnonsuojelulain vastaiseksi.

Yhteenvetona Luonnonsuojeluliitto toteaa ettei Olkiluodon neljännen reaktorin rakentaminen ole yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Eero Yrjö-Koskinen
toiminnanjohtaja

Lisätiedot ja yhteydenotot

Janne Björklund
ydinvoimakampanjavastaava
puh. 09-22808227
janne.bjorklund@sll.fi